

DYSLEXIE WEGWIJZER

WAT IS DYSLEXIE?

Dyslexie is een hardnekkig probleem met het leren lezen en spellen. Het heeft een neurologische oorzaak en is vaak erfelijk. Dyslectische leerlingen hebben moeite met het leren van koppelingen tussen gesproken taal en geschreven taal. Dyslexie kan enorme gevolgen hebben voor de persoonlijke ontwikkeling.

Als kind op de basisschool maakte ik ontzettend veel taalfouten; pas later begreep ik dat ik enigszins dyslectisch was. Ik schreef bijvoorbeeld 'de soep is oem' als ik moest opschrijven 'de poes is moe'. Als ik een verhaal schreef, kreeg ik het van de meester vaak terug met veel dikke strepen erin. Eronder stond dan 'leuk verhaal, jammer van die taalfouten'. Meestal kreeg ik een 2 of een 3, maar toch liet ik mij er niet door tegenhouden. Ik vond het leuk om verhalen te schrijven. Later kreeg ik een aardige juf die me geholpen heeft met allerlei trucjes om minder fouten te maken. Tegen alle kinderen die dyslectisch zijn wil ik zeggen: Geef de moed niet op, als je graag wilt schrijven, gewoon doen en niet te veel denken aan de fouten die je maakt. Laat een ander het gewoon nakijken. Dyslexie is best lastig maar maak het probleem niet groter dan het is. Aandacht voor dyslexie is belangrijk en ik hoop dat IWAL Instituten voor Dyslexie er nog 25 jaar aanplakt om zo veel mogelijk kinderen te helpen met deze handicap en om te zoeken naar betere behandelmethoden.
www.jacquesvriens.nl
Jacques Vriens (alias Meester Jaap),
kinderboekenschrijver

BEHANDELING VAN DYSLEXIE

Vanaf 2009 wordt diagnostiek en behandeling van ernstige dyslexie vergoed. Een voorbeeld van een succesvolle behandeling in Nederland is LEXY®, ontwikkeld door IWAL Instituten voor Dyslexie (www.iwal.nl). LEXY® richt zich op het leren herkennen en gebruik maken van de klankstructuur van woorden. Soortgelijke methoden worden gebruikt door Braams&Partners (www.tbraams.nl) en het Regionaal Instituut voor Dyslexie (www.dyslexie.net).

PROTOCOLLEN, SIGNALERING & BEGELEIDING

Voor scholen gelden richtlijnen om kinderen met dyslexie op te merken, om hen hier in eerste instantie in te begeleiden en om hen eventueel door te verwijzen naar professionele organisaties (www.masterplandyslexie.nl).

DIAGNOSTIEK

Dyslexie kan alleen worden vastgesteld na gespecialiseerd onderzoek. In het Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling (te downloaden via www.cvz.nl) staat beschreven aan welke eisen een diagnostisch onderzoek behoort te voldoen.

HULPMIDDELEN

Sinds enkele jaren zijn er geavanceerde hulpmiddelen verkrijgbaar die dyslectische leerlingen kunnen helpen bij het lezen en spellen. Veelgebruikte hulpmiddelen zijn voorlees-, dicteer- en spellingsoftware (www.steuntpuntdyslexie.nl). Het gebruik van hulpmiddelen mag nooit ten koste gaan van dyslexiebehandeling.

MISVERSTANDEN

- Dyslexie gaat vanzelf over als je ouder wordt
- Dyslexie gaat over als je maar veel oefent
- Je kunt aan het soort spelfouten zien of iemand dyslectisch is
- Met visolie kun je dyslexie genezen
- In China is geen dyslexie, omdat ieder teken voor een woord staat

Kijk op www.iwal.nl voor meer uitleg.

WIST U DAT...

- bijna 600 duizend mensen (±4%) in Nederland ernstig dyslectisch zijn;
- van de jaarlijks instromende leerlingen ongeveer 10% (20 duizend kinderen) lees- en spellingproblemen ontwikkelt;
- van deze groep ongeveer 7200 kinderen professionele begeleiding nodig hebben;
- de kans dat een dyslectisch kind een dyslectische ouder heeft ongeveer 60% is;
- dyslexiebehandeling op basis van medicatie, diëten, bewegingsoefeningen, speciale brillen, lichtflitsen en beelddenken wordt afgeraden door deskundigen (zie bijvoorbeeld het Protocol Leesproblemen en Dyslexie van Wentink en Verhoeven).

10 TIPS OM OP SCHOOL REKENING TE HOUDEN MET DYSLEXIE

- Geef bij schriftelijke toetsen meer tijd of pas de hoeveelheid stof aan;
- Sta hulpmiddelen toe, zoals ingesproken boeken en kaarten met aandachtspunten (zoals spellingregels);
- Zorg dat leerlingen bij de Cito-Eindtoets meer tijd krijgen, de opgaven op cd kunnen beluisteren en/of de opgaven in groot formaat krijgen;
- Geef korte, individuele instructies en controleer of deze zijn opgepikt;
- Zorg voor een overzichtelijke lay-out;
- Geef leerlingen de tijd om hun kennis toe te passen bij de spelling en laat bijvoorbeeld alleen de oneven zinnen schrijven tijdens een dictee;
- Toon begrip voor de problemen en geef soms pre-instructie;
- Laat leerlingen gebruik maken van tafelbladen (tafelkennis blijkt vaak moeizaam) en laat hen zoveel mogelijk op papier uitrekenen;
- Reken spelfouten die meerdere keren worden gemaakt als één fout;
- Besteed extra aandacht aan het selecteren van geschikte boeken voor dyslectische leerlingen.

GRATIS HULPMIDDELEN

- Software om luisterboeken in Daisy-formaat af te spelen (www.daisyleser.de).
- Deskbot leest tekst voor die op het klembord is geplaatst (www.bellcraft.com).
- LetMe Type voorspelt telkens welk woord je wilt gaan typen (www.clasohm.com/lmt/en).
- Teach2000 helpt bij het in het geheugen stampen van woordenlijsten, bijvoorbeeld bij de vreemde talen (www.teach2000.nl).

WAT U BETER NIET KUNT DOEN:

- Leg niet altijd de nadruk op schriftelijk toetsen;
- Geef liever geen handgeschreven opgaven;
- Vergelijk een leerling niet steeds met klasgenoten;
- Wis het bord niet te snel;
- Gebruik geen rode pen bij het corrigeren;
- Geef nooit onverwachte leesbeurten;
- Leg niet teveel nadruk op spelfouten in zaakvakken.

SPECIALE SERIES VOOR DYSLECTISCHE KINDEREN

- de Kokkelreeks: uitgeverij De Inktvis (www.inktviz.nl)
- Zoeklicht Dyslexie: uitgeverij Zwijsen (www.zwijsen.nl)
- de Troefreeks: uitgeverij Van Tricht (www.vantricht.nl)

Op www.makkelijklezenplein.nl is meer informatie te vinden over boeken voor kinderen met leesproblemen. Gesproken boeken kunt u lenen via www.aangepast-lezen.nl.

BELANGRIJKE ADRESSEN

IWAL Instituten voor Dyslexie is gespecialiseerd in de diagnostiek en behandeling van dyslexie. Daarnaast houdt het IWAL zich bezig met wetenschappelijk onderzoek naar dyslexie. www.iwal.nl

Het Nationaal Referentiecentrum Dyslexie (NRD) is een stichting die zorg draagt voor een hoogstaande kwaliteit en transparantie in het zorgaanbod voor kinderen met dyslexie. www.nrd.nl

Een Makkelijk Lezen Plein is een speciale voorziening in de Openbare Bibliotheek voor kinderen met een leesprobleem. www.makkelijklezenplein.nl

Balans is een vereniging voor ouders van kinderen met leer-, ontwikkelings- en gedragstoornissen. www.balansdigitaal.nl

Woortblind is een vereniging voor mensen met dyslexie. www.woortblind.nl

Het Masterplan Dyslexie is ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van OCV en is gericht op een brede en integrale aanpak van dyslexie binnen het onderwijs. www.masterplandyslexie.nl

Remedioom is een computerprogramma dat taalzwakke leerlingen, onder wie dyslectische leerlingen, helpt bij het leren lezen en spellen in verschillende talen (Engels, Frans, Duits en Nederlands). www.cps.nl

Via Dedicon kunnen scholieren met dyslexie luisterboeken voor school bestellen. www.dedicon.nl

Zie www.dyslexiewegwijzer.nl voor de uitgebreide, digitale versie van de dyslexiewegwijzer en bestel deze poster.